

2. Дунська А.Р. Інноваційна стратегія як сучасний інструмент управління розвитком підприємства. URL: http://www.confcontact.com/20101008/5_dunaska.htm (дата звернення: 15.02.2025).

3. Сахацький М.М. Особливості управління розвитком аграрного підприємництва в умовах інституціональних трансформацій. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-149>

4. Згурська О.М., Сьомкіна Т.В., Структура управління агропромисловими підприємствами в умовах розвитку інформаційних технологій. *Економіка АПК*. 2020. № 10. С. 71-86. DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202010071>

ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Богашко О.А., кандидат економічних наук, доцент, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2665-6772>

Богашко І.О., здобувачка вищої освіти, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-9325-4970>

Економічна наука розробила різноманітні стратегії поведінки підприємств на ринку, але не всі вони можуть бути успішно застосовані певним господарюючим суб'єктом. Для вибору оптимальної стратегії необхідно оцінити поточний стан підприємства та вивчити ключові тенденції розвитку зовнішнього середовища.

Характеристиками стратегічної діяльності підприємства є:

1. Безперервність процесу розробки стратегії: стратегічне планування є постійним процесом, що не завершується окремим кроком, а передбачає постійний моніторинг та коригування напрямку дій підприємства.

2. Фокус на основних проблемах: стратегія дозволяє зосередити увагу на ключових аспектах діяльності, що мають найбільший вплив на досягнення цілей підприємства.

3. Адаптація до змін: потреба в стратегії виникає, коли реальні результати діяльності підприємства не відповідають бажаним позиціям, що вимагає коригування напрямку дій.

4. Використання узагальненої інформації: при формулюванні стратегії використовуються узагальнені, неповні та неоднозначні дані, що вимагає гнучкості та здатності до адаптації.

5. Засіб досягнення цілей: стратегія є основним інструментом для досягнення визначених цілей підприємства, забезпечуючи узгодженість дій та ресурсів.

6. Взаємозамінність на різних рівнях організації: на різних рівнях організації стратегія та орієнтири підприємства можуть виконувати взаємозамінні функції: те, що на вищих рівнях є стратегією, на нижчих рівнях може бути орієнтиром [1; 3].

Застосування цих характеристик дозволяє підприємствам ефективно адаптуватися до змінюваного зовнішнього середовища та досягати своїх стратегічних цілей.

Детальні групи стратегій розглянемо у таблиці.

Важливо відзначити, що досягнення стратегічних цілей підприємства залежить від чіткої координації діяльності всіх його структурних підрозділів у рамках стратегічного управління діяльністю та ефективного використання можливостей. Отже, особливе значення набуває питання систематизації різноманітних стратегій, які можуть бути використані на підприємстві.

На кожному етапі розвитку підприємство має конкретні параметри, які відображають умови його функціонування на даний момент та у майбутньому. В сучасних умовах формування стратегії вважається ключовим елементом успішної діяльності будь-якого підприємства – незалежно від його розміру, правової форми та галузі. Ринкова економіка ставить перед підприємствами нові вимоги, які не тільки обумовлені конкуренцією та високою якістю продукції та послуг, але й потребою гнучко реагувати на зміни ринкової ситуації, що не завжди сприяє успіху підприємства. Успішна організація є організмом, в якому стратегія виконує роль сполучної ланки.

Досягнення стратегічних цілей підприємства вимагає чіткої координації діяльності всіх його структурних підрозділів у рамках стратегічного управління та ефективного використання можливостей. Особливе значення набуває систематизація різноманітних стратегій, які можуть бути застосовані на підприємстві.

Кожен етап розвитку підприємства характеризується конкретними параметрами, що відображають умови його функціонування на даний момент та у майбутньому. У сучасних умовах формування стратегії є ключовим елементом успішної діяльності будь-якого підприємства, незалежно від його розміру, правової форми та галузі. Ринкова економіка ставить перед підприємствами нові вимоги,

які не лише обумовлені конкуренцією та високою якістю продукції та послуг, але й потребою гнучко реагувати на зміни ринкової ситуації. Успішна організація є організмом, в якому стратегія виконує роль сполучної ланки [2; 3].

Таблиця

Класифікація стратегій розвитку підприємства

Стадія життєвого циклу	Вид стратегії	Характеристика
Розвитку	Концентрації	Передбачає концентрування ресурсів в конкретному напрямі, їх розподіл та координацію з метою максимізації розвитку цього напрямку та досягнення запланованого кінцевого результату
	Інтеграції	Передбачає інтеграцію кількох напрямів діяльності чи партнерських взаємодій з метою досягнення спільної мети та підвищення кінцевих результатів діяльності
	Диверсифікації	Розробка та просування декількох несуміжних видів продукції або послуг, а також розширення спектру діяльності
Підтримки	Модифікації	Передбачає планування розширення цільової аудиторії для існуючих товарів та послуг. Дана стратегія включає розробку заходів щодо збереження цінності продукції
	Підтримки виробничого потенціалу	Стратегічний довгостроковий план сприяння конкурентоспроможності виробничих процесів
Згасання	Ліквідації	Систематизований план, що передбачає заходи, спрямовані на завершення діяльності бізнесу та перенаправлення наявних ресурсів на інші види діяльності
	Відновлення	Передбачає розробку комплексної програми заходів, спрямованих на виявлення та усунення «слабких ланок» у діяльності підприємства з метою відновлення після кризового періоду
	Відділення	Стратегія, яка спрямована на поетапну ліквідацію не всього бізнесу, а лише його неприбуткових (збиткових) сегментів з метою підвищення ефективності використання ресурсів та їх обігу

Джерело: складено на основі [1-4]

Важливим аспектом є координація діяльності структурних підрозділів підприємства, що забезпечує ефективну інтеграцію працівників та підрозділів для досягнення спільних цілей. Координація включає взаємне узгодження діяльності всіх підрозділів та гармонійне пристосування всіх наявних засобів для досягнення цілей організації.

Систематизація стратегій підприємства передбачає розробку та впровадження комплексного підходу до планування та реалізації стратегічних ініціатив. Це включає визначення загального напрямку розвитку підприємства, видів діяльності, основних операційних принципів та сфери, в якій підприємство конкуруватиме.

Таким чином, ефективне стратегічне управління вимагає не лише розробки відповідних стратегій, але й забезпечення їх узгодженості та координації між усіма підрозділами підприємства для досягнення поставлених цілей.

Література:

1. Богашко О.Л. Перспективи впровадження принципів розумної спеціалізації ЄС в українську практику державного регулювання інноваційного розвитку. *Економічні горизонти*. 2018. № 3(6). С. 4–17. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.3\(6\).2018.156311](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(6).2018.156311)

2. Богашко О.Л. Стратегічне планування в системі управління державою і виробництвом. *Економіка України: проблеми економічного розвитку*. колективна монографія / За ред. В.Ф. Бессідина, А.С. Музиченка. К. : НДЕІ. 2007. С. 83–86.

3. Брінь П.В., Голтвянська Ю.В. Стратегія розвитку підприємства: сутність та класифікація. *Підприємство та інновації*. 2021. Вип. 21. С. 31–34. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/21.5>

4. Brin P., Nehme M. Sustainable Development in Emerging Economy: using the analytical hierarchy process for Corporate Social Responsibility decision making. *Journal of Information Technology Management*, 2021, no. 13, pp. 159–174. DOI: <https://doi.org/10.22059/jitm.2021.80744>

ДЕТЕРМІНАНТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН У РЕГІОНАХ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ПРИКОРДОННЯ

Бровченко Б.Ю., здобувач ступеня доктора філософії*,
Луцький національний технічний університет, м. Луцьк, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-8777-238X>

Соціально-економічна безпека суб'єктів економічних відносин у регіонах польсько-українського прикордоння є складною і багатогранною економічною категорією, обумовленою низкою взаємопов'язаних факторів. Її забезпечення є важливим для сталого розвитку польських та українських прикордонних регіонів в контексті залучення додаткових інвестицій та зростання добробуту населення.

* Науковий керівник – Шубалий О.М., д.е.н., професор